RÄTTA SVAR

Delprov 1:ORD

1 C	11 D	21 A
2 E	12 E	22 D
3 D	13 A	23 E
4 B	14 B	24 E
5 D	15 A	25 B
6 C	16 D	26 C
7 C	17 B	27 D
8 B	18 B	28 C
9 C	19 A	29 E
10 D	20 D	30 A

Delprov 2:NOG

1 C	11 E
2 B	12 D
3 E	13 E
4 C	14 E
5 A	15 C
6 E	16 C
7 D	17 C
8 E	18 A
9 D	19 B
10 C	20 D

Delprov 3:LÄS

1 A	7 B	13 B	19 A	25 B
2 A	8 A	14 B	20 B	26 A
3 A	9 B	15 B	21 B	27 A
4 B	10 A	16 B	22 A	28 B
5 B	11 A	17 A	23 B	29 B
6 B	12 B	18 A	24 B	30 A

Delprov 4:DTK

1 D	11 C
2 C	12 C
3 D	13 B
4 B	14 E
5 E	15 E
6 D	16 D
7 B	17 E
8 C	18 A
9 C	19 D
10 B	20 D

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

RÄTTA SVAR

Delprov 5:AO

1 B	11 A	21 B
2 C	12 C	22 A
3 B	13 D	23 D
4 C	14 D	24 C
5 D	15 C	25 D
6 A	16 B	26 A
7 C	17 B	27 B
8 D	18 A	28 B
9 A	19 B	29 D
10 D	20 D	30 C

Delprov 6:STUF

1 C	11 C	
2 D	12 C	
3 E	13 C	
4 A	14 E	
5 E	15 A	
6 E	16 D	
7 A	17 D	
8 A	18 B	
9 D	19 E	
10 D	20 B	

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Högskoleprov 1977-04-23

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 1: ORD

Anvisningar

Varje uppgift har överst ett ord understruket. Under det ordet står fem andra ord. Ett av orden **anger betydelsen** av det understrukna ordet eller **betyder ungefär samma sak** som det understrukna ordet.

Övningsexempel 1.

arg
A ilsken
B farlig
C ledsen
D olydig
E snuskig

Ilsken betyder ungefär samma sak som arg. Börja med att markera det rätta svaret i provhäftet. Därefter skriver du svaret på svarsblanketten. Om denna uppgift hade ingått i provet skulle du alltså ha skrivit så här på svarsblanketten

1	2	3
A		

Övningsexempel 2.

ryssja
A garnvinda
B fiskeredskap
C torkställning
D säng
E smideshärd

En ryssja är ett fiskeredskap. Fiskeredskap är svarsförslag B. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit B på svarsblanketten.

1	2	3
A	B	

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller **30 uppgifter**

PROVTID: 15 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER

7711

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. approximativ

A felaktig
B grundlig
C ungefärlig
D avlägsen
E upprepad

2. absorbera

A avgiva
B utdraga
C jämställa
D minska
E upptaga

3. kartell

A valv
B fond
C fästning
D sammanslutning
E planritning

---

4. distinkt

A fräck
B tydlig
C sann
D kantig
E rättvis

5. homogen

A ojämn
B mänsklig
C avvikande
D enhetlig
E enformig

6. sensibel

A vaksam
B ärlig
C känslig
D behaglig
E tilltalande

---

7. gebit

A förkärlek
B intresse
C område
D stil
E ursprung

8. rangera

A inhägna
B ordna
C ödelägga
D avskeda
E härja

9. exponera

A uttrycka
B utföra
C utställa
D utreda
E utfästa

---

10. avlysa

A förneka
B ersätta
C utropa
D inställa
E döma

11. obscen

A förhatlig
B brysk
C dunkel
D oanständig
E oärlig

12. dementi

A glömska
B avmattning
C överdrift
D oförstånd
E förnekande

---

13. fadd

A smaklös
B tveksam
C skamlig
D klen
E klumpig

14. revision

A översättning
B granskning
C uppträdande
D minnesbild
E återseende

15. kongruens

A överensstämmelse
B sammanstötning
C slutsats
D förbindelse
E avvikelse

FORTS

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

16. kompendium

A tillägg
B meritförteckning
C register
D sammandrag
E beskrivning

17. appell

A lösenord
B upprop
C upprepning
D slogan
E fras

18. vakant

A ihålig
B ledig
C vaksam
D självklar
E ofullständig

---

19. fertil

A fruktsam
B sällskaplig
C mjuk
D oöm
E sinnrik

20. bibliografi

A litteraturkritik
B personskildring
C bibelcitat
D bokförteckning
E boksamling

21. lukrativ

A lönande
B lös
C bördig
D tålig
E ohederlig

---

22. metamorfos

A inbillning
B sjukdom
C eldsken
D förvandling
E stjärnbild

23. ambulera

A hitta på
B förpacka
C avbetala
D avbeställa
E flytta omkring

24. affekt

A verkan
B vänskap
C kraft
D framgång
E sinnesrörelse

---

25. effektuera

A vanställa
B verkställa
C förvara
D utjämna
E göra åverkan

26. förfång

A fälla
B börda
C skada
D stängsel
E vinst

27. kontingent

A förebild
B beslag
C landområde
D trupp
E bas

---

28. krass

A listig
B förlamad
C egennyttig
D häpen
E godtrogen

29. recidiv

A kvitto
B meddelande
C protokoll
D utmattning
E återfall

30. manifest

A program
B bokslut
C förslag
D orsak
E påstående

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

7711

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 2: NOG

Anvisningar

Varje uppgift inleds med att **en fråga ställs.** Därefter följer två påståenden, (1) och (2), som innehåller olika slags information. Uppgiften är att avgöra hur mycket information som behövs för att besvara frågan. Uppgifterna besvaras genom att du anger vilket eller vilka av påståendena du behöver använda. Undersök noggrant de olika svarsförslagen innan du besvarar uppgiften.

Vi börjar med ett övningsexempel:

Hur mycket betalade Andersson i räntor för sina lån under året?

(1) Andersson hade 3 lån. Sammanlagda lånesumman var 145 000 kronor.

(2) Vart och ett av Anderssons lån löpte med 10 % ränta. Lånebeloppen var 45 000 kronor, 10 000 kronor och 90 000 kronor.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Svarsförslagens innebörd

A **i (1) men ej i (2)** = Den information som ges i (1) är tillräcklig. Enbart informationen i (2) räcker inte till.

B **i (2) men ej i (1)** = Den information som ges i (2) är tillräcklig. Enbart informationen i (1) räcker inte till.

C **i (1) tillsammans med (2)** = För att få tillräcklig information måste man använda både påstående (1) och (2). Enbart (1) eller enbart (2) ger ej tillräcklig information.

D **i (1) och (2) var för sig** = Antingen (1) eller (2) kan användas, eftersom båda var för sig innehåller tillräckligt mycket information.

E **ej genom de båda påståendena** = Inte ens genom att utnyttja både (1) och (2) kan man få tillräcklig information.

Informationen i (1) räcker inte till för att besvara frågan. Informationen i (2) är tillräcklig. Svarsförslag B är alltså rätt. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit så här på svarsblanketten.

1	2	3
B		

Skriv alla svar på svarsblanketten. Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 20 uppgifter

PROVTID: 40 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TIL

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. Hur många kalorier finns i tomaten?

(1) Tomaten innehåller 190 kalorier per gram.

(2) Tomaten väger 50 gram.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

2. Hur många varv per sekund gör hjulet?

(1) Det ena hjulet på en bil väger 23 kg, bredden är 12 cm och diametern 60 cm.

(2) Bilhjulets omkrets är 1.88 m. Bilens hastighet är 100 km/tim.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

3. Vilken person, P eller Q, tjänar mest vid varje arbetstillfälle?

(1) P och Q tjänar 10 öre per svarvad mutter. P svarvar 50 kg muttrar per arbetstillfälle. Varje mutter tar 14 sekunder att svarva för P.

(2) Varje arbetstillfälle omfattar 4 timmar. En mutter väger 50 gram.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

FOR

7712

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

4. Hur mycket väger en liter rödsprit?

(1) 40 kg rödsprit och 73 kg kloroform har lika stora volymer.

(2) En liter kloroform väger 1,5 kg.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

5. Hur mycket kostar oljeblandningen per liter?

(1) Oljemängden skall vara 5% (volymprocent). Oljan kostar 6 kr per liter och bensinen 1,55 kr per liter.

(2) Personen skall fylla en jeepdunk på 20 liter. Till detta krävs olja för 6 kr. Till 1 del olja behövs 19 delar bensin.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

6. Hur stor blir skatten på hela årslönen?

(1) Årslönen är 60 000 kr.

(2) På en extrainkomst av 4 500 kr skulle marginalskatten (skatten på extrainkomster) vara 62%.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

7. Hur mycket väger vardera lådan?

(1) Tillsammans väger två lådor 45 kg och förhållandet mellan deras vikter är 5/4.

(2) Ökas den större lådans vikt med 20% och minskas den mindres med 25% så väger den större lådan 30 kg och den mindre 15 kg.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

8. Vilket är klockslaget?

(1) Timvisaren bildar rät vinkel (90°) med minutvisaren.

(2) Minutvisaren visar på 12.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

9. Hur länge räcker 6 l gasol till tre lampor om alla tre är anslutna till samma gasolbehållare och brinner hela tiden?

(1) Två av lamporna brinner 24 respektive 30 timmar på 1 l gasol medan den tredje förbrukar 0,025 l/tim.

(2) Tillsammans förbrukar lamporna 2,4 l på ett dygn.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

FOR

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

10. Vilket var priset per rulle för var och en av de båda sorterna?

(1) En hyresvärd beställer 12 rullar tapeter av en sort L och 16 rullar av en annan sort M. Tillsammans skulle rullarna kosta 500 kr.

(2) 2 rullar av sort M blir över och återlämnas till firman samtidigt som 460 kr betalas för de 26 rullar som behövdes.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

11. Hur lång är järnvägstunneln?

(1) Det tar 2 minuter och 38 sekunder att passera genom tunneln. Hastigheten vid passagen genom tunneln reduceras till 50% av medelhastigheten.

(2) Tågets avgångstid från närmast föregående station är 9.38 och tåget har passerat tunneln kl 9.47. Avståndet från tunneln till nästa station är 33 km.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

12. Hur många fler koppar kaffe får man av en burk om man minskar kaffetillsatsen från 7 gram till 6 gram per kopp?

(1) Kaffet i burken räcker till 70 koppar om man beräknar 7 gram per kopp.

(2) Burken innehåller 490 gram kaffe.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

13. Hur mycket väger rummets totala luftvolym?

(1) Rummet är 9,8 meter långt och 5,0 meter brett. En cm^3 luft väger 0,0012 gram vid rumstemperatur och normalt tryck.

(2) Med normalt tryck menas 760 mm Hg och med rumstemperatur avses $20^{o}C$.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

14. Vilken tidningsläsare, E eller F, har störst läshastighet?

(1) E läser en hel spalt på 2,5 minuter. En tidningssida är 60 cm hög och 40 cm bred.

(2) F läser sin tidning på 4 timmar. Varje tidning är i genomsnitt på 20 sidor.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

15. Hur lång var den vägsträcka som personen tillryggalade?

(1) När personen går tar han 132 steg på 100 m och när han springer 110 steg på 100 m. Den aktuella vägsträckan tillryggalades dels springande dels gående med sammanlagt 1 200 steg.

(2) Den aktuella vägsträckan sprang han lika många steg som han gick.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

16. Hur många barn finns i sandlådan?

(1) Barnens sammanlagda ålder är 50 år. Fem av barnen är 3 år gamla. Hälften av de övriga barnen är 5 år gamla.

(2) De barn som är 5 år gamla upptar 50% av den totala åldern. De övriga åldrarna är 2 och 3 år. Det finns lika många 2-åringar och 3-åringar.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

17. Vem av kandidaterna Q och Z blev vald?

(1) Av kandidaterna Q och Z fick Q 30% av rösterna. Inga blanka röster avgavs.

(2) Antalet kandidater i valet var två (Q och Z) och den som fick flest röster blev vald.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

18. Vilka år föddes de?

(1) År 1744 var Linné och Schéele tillsammans 39 år, Linné och Celsius tillsammans 80 år samt Schéele och Celsius tillsammans 45 år.

(2) Linné dog år 1778, Schéele år 1786 och Celsius år 1744. 1743 var deras sammanlagda ålder 79 år.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

19. Vilka är de fem talen?

(1) Det första talet har värdet 25 och talens summa är 600.

(2) Medelvärdet för de fem talen är 120. Talen är proportionella mot 1, 2, 3, 6 och 12.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

20. Hur långa är rektangelns sidor?

(1) Omkretsen är 14 cm och arean 12 cm^2.

(2) Sidorna förhåller sig som 3 till 4 och diagonalen är 5 cm.

Tillräcklig information för lösningen erhålles

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

7712

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Högskoleprov 1977-04-23

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 3: LÄS

Anvisningar

Detta prov omfattar 5 olika texter från skilda ämnesområden. Texterna är skrivna av olika författare och är ibland bearbetade för att passa i ett prov. Till varje text hör ett antal påståenden eller slutsatser som gäller texten.

Gå igenom texterna med tillhörande påståenden och försök avgöra vilka av påståendena som är "riktiga" respektive "felaktiga". Ett påstående som till innehållet överensstämmer med texten betecknas som "riktigt". Ett påstående som inte överensstämmer med texten eller vars innehåll inte framgår av texten betecknas som "felaktigt".

OBSERVERA ATT ALLA UPPGIFTER SKALL BESVARAS UTIFRÅN TEXTEN

Övningsexempel

Text

Softboll spelas på en kvadratisk plan. I fyrkantens hörn är s k bon placerade. Ett av dessa kallas "hembo" och de övriga kallas i tur och ordning bo nr ett, två och tre. Den som slår bollen står i hemboet och skall slå ut bollen i riktning mellan 1: a och 3:e boet.

Övningsuppgift

Enligt texten måste bollen slås ut inom en sektor med 45-graders vinkel.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

Påståendet överensstämmer inte med texten. Vinkeln blir 90 grader. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit B på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 5 texter och 30 uppgifter

PROVTID: 50 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER T

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Tromber

Det är från USA som rapporterna om skadegörelser kommer när tromber, framförallt under senvåren och försommaren, svept fram på den amerikanska kontinenten. Allteftersom man mer systematiskt börjat studera fenomenet har dock trombens amerikanska "image" suddats ut. Tromber uppträder nästan överallt på jorden bortsett från ekvatorzonen och polartrakterna.

Tromben tillhör "familjen" virvelvindar. I familjen ingår t ex stoft, rök- och lövvirvlar, vilka uppträder på annat sätt än tromben. Den avgörande skillnaden är att tromben och dess motsvarighet över vatten, skydraget, nästan alltid hänger samman med och växer ut från ett åsk- eller bymoln medan de andra virvlarna som på engelska kallas "devils" eller "whirls" inte behöver detta s k modermoln för att bildas. De virvlar som inte hänger samman med ett modermoln är transparenta och blir synliga först när stoft, rök eller löv dras upp från markytan.

Tromben har ett mycket karaktäristiskt utseende och är därför lätt att känna igen. Den växer ut från sitt modermoln och sträcker sig likt en slang böljande mot marken. Denna molnslang består av roterande luft som innehåller små kondenserade vattendroppar, vilka gör virveln synlig. Den framträder antingen mörk eller vit beroende på bakgrunden. Mörker och kraftig nederbörd vid åska gör det svårt att direkt observera tromben, men även om den inte syns så hörs den. En tromb dånar ungefär som förbipasserande lastbilar eller som jättelika bisvärmar.

Det som gör tromben så speciell som meteorologiskt fenomen är dess intensitet med mycket höga vindstyrkor och dess begränsade verkningsyta. När en tromb närmar sig ökar vindhastigheten snabbt och det typiska dånet tilltar. Trombens vindstyrka kan dock variera mycket. För att virvlar skall uppkomma krävs en mycket instabil atmosfär i de lägre luftlagren. Denna situation uppstår t ex när luftskiktet närmast jordytan kraftigt värms upp. Det kan ske antingen genom kraftig solstrålning eller genom att kvarvarande varmt vatten eller mark värmer upp inströmmande kylig luft. Denna stiger då uppåt och mäktiga åsk- och bymoln växer snabbt upp. Situationen känns säkert igen från varma sommardagar i Sverige. (Eric Dyring, Forskning och framsteg, nr 1, 1974).

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Tromber"

1. Av texten att döma uppstår det inga tromber i området kring ekvatorn.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

2. Det framgår av texten att en skillnad mellan tromben och den vanliga virveln ofta ligger i själva uppkomsten.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

3. Enligt beskrivningen av trombens uppkomst är chansen mindre att tromber skall uppstå under den kalla årstiden.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

4. Av texten framgår att en tromb blir synlig först när den upptagit jord och dammpartiklar från marknivån.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

5. Enligt texten är "devils" skydrag som bildats över vatten.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

6. Enligt texten drabbar en tromb ofta stora områden med sina skadeverkningar.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

7713

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Bankarbete[1)]

Banktjänstemän kan vara anställda i privat eller offentlig tjänst och arbeta vid affärsbanker, sparbanker, jordbrukskassor eller Riksbanken. Affärsbankernas viktigaste verksamhet är inlåning (insättning) och utlåning (kreditgivning) samt betalningsförmedling. Huvuddelen av inlåningen kommer från allmänheten och en stor del av utlåningen gäller finansiering av företag. Sparbankernas främsta inriktning är att ta hand om allmänhetens sparmedel. Kreditgivningen gäller bl a inteckningslån i fastigheter. Jordbrukskassorna har till uppgift att tillgodose jordbrukets speciella kreditbehov. Sveriges riksbank är "bankernas bank" och lånar ut till eller förvaltar medel för bankerna. Endast Riksbanken har rätt att ge ut sedlar och därigenom bestämma penningmängden i landet. Bankerna är i regel organiserade med huvud- och avdelningskontor. Antalet anställda vid affärsbanker, sparbanker och jordbrukskassor var 1972 ca 28 000, varav omkring hälften kvinnor.

Utvecklingen inom datatekniken har gjort att det manuella arbetet minskat så att man får allt mer tid att ägna sig åt kontakt med allmänheten.

Affärsbanker, sparbanker och jordbrukskasserörelser har egen utbildningsverksamhet för de anställda. Utbildningen genomförs dels genom särskilda branschutbildningsorgan, dels genom de olika bankernas egna utbildningsavdelningar. Bankutbildningen ges också som 2-årig specialkurs vid gymnasieskolan i Linköping. Inom försöksverksamheten med kombinationsutbildning anordnas där en utbildning med inriktning på verksamhet inom bank, revision och beskattning. Utbildningen omfattar 4 terminer.

Tjänstemän i kassatjänst sköter alla slags in- och utbetalningar och planerar kassahållningen. Tjänstemännen på inlåningsavdelningen ger råd om olika kontoformer medan de på utlåningsavdelningen tar emot och behandlar låneansökningar. På utlandsavdelningen sköts kundernas betalningar till och från utlandet och där säljs också resevaluta. Fondavdelningen ombesörjer köp och försäljning av aktier åt kunderna och har hand om emissioner, dvs utsläppande av aktier, obligationer, sedlar m m i marknaden. Inom notariatavdelningen ger tjänstemännen råd vid kapitalplacering och förvaltar kundernas förmögenheter. (Svenskt Yrkeslexikon, del II, 1973).

1) Sedan denna text skrevs har Jordbrukskassan bytt namn till Föreningsbanken.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Bankarbete"

7. Textförfattaren gör gällande att de bankanställda till största delen är män.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

8. Enligt texten finns det fyra typer av banker i Sverige.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

9. Av texten framgår att fondavdelningen på en bank i huvudsak sköter förvaltningen av privatpersoners innestående kontanter.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

10. Textförfattaren anser att den bankanställde har fått större möjligheter till kontakt med allmänheten på senare tid.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

11. Enligt författaren kan den s k kombinationsutbildningen genomgås i Linköping.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

12. Av texten framgår att affärsbankerna får huvuddelen av sitt kapital via direkta lån från Riksbanken.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

F

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Radio- och TV-lagstiftning

Kärnan i lagstiftningen rörande radio och television utgörs av radiolagen. Där återfinner man de centrala bestämmelserna om rundradiosändning, ett begrepp som något förenklat innebär sändning av ljud, bild eller annat meddelande med hjälp av elektromagnetiska vågor, avsedda att mottagas direkt av allmänheten. Enligt lagen får det företag som regeringen bestämmer med ensamrätt avgöra vilka program som skall förekomma i sådan sändning från sändare här i landet. Detta företag heter sedan 1957 Sveriges Radio (tidigare AB Radiotjänst). Bolaget administreras som ett aktiebolag där 2/5 av aktierna ägs av pressen, 2/5 av de stora organisationerna och folkrörelserna och 1/5 av näringslivet. Styrelsen består av elva personer av vilka staten utser sex, inberäknat ordföranden.

Enligt radiolagen skall Sveriges Radio utöva sin verksamhet opartiskt och sakligt. För granskning av att program som förekommit i rundradiosändningar överensstämmer med radiolagen och mellan staten och Sveriges Radio gällande avtal om programverksamheten, har en radionämnd inrättats.

Det är fråga om efterhandsgranskning och inte censur, vilken uttryckligen förbjudits i radiolagen. Detta innebär att varken myndighet eller annat allmänt organ får förhandsgranska eller förbjuda program på grund av dess innehåll. Radionämnden kan således inte behandla en anmälan mot ett program som ännu inte hunnit sändas.

Radionämnden har sju ordinarie ledamöter plus fem suppleanter. Samtliga 12 medlemmar utses av regeringen genom utbildningsdepartementet. Radionämnden har ett fast kansli med bl a två heltidsanställda sekreterare. Nämndens ledamöter skall representera olika grupper i samhället. Här återfinns riksdagsmän, författare och representanter för LO, TCO, kyrkan, pressen m fl. Ordföranden och vice ordföranden, som utses bland ledamöterna genom regeringen, är jurister med erfarenhet från domstolar och förvaltningsmyndigheter. Samtliga ledamöter väljs för en fyraårsperiod i taget.

Nämnden äger rätt att besluta i frågor, när minst fyra medlemmar är närvarande. Eftersom ett så lågt närvarotal innebär att balansen mellan olika representerade intressen i nämnden ej blir tillgodosedd brukar i viktiga ärenden nämnden vara mangrant församlad. Anmälan till radionämnden sker skriftligt till nämndens kansli. Det räcker med att anmälan innehåller anmälarens namn (anonyma anmälningar tas ej upp) o
gram som anmäls. (Lars Bergman, Råd och rön, nr 7,

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Radio- och TV-lagstiftning"

13. Regeringen utser, enligt texten, endast de ordinarie medlemmarna i Radionämnden.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

14. Det framgår av texten att den som vill sända ett program i Sveriges Radio måste söka statligt tillstånd till detta.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

15. Det antyds i texten att vissa radioprogram förhandsgranskas av en speciell nämnd.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

16. Staten har, enligt texten, direkt aktiemajoritet i Sveriges Radio.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

17. Enligt textförfattaren är Radionämnden beslutsmässig även om tre medlemmar är frånvarande.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

18. Enligt textförfattaren utser staten majoriteten av medlemmarna i Sveriges Radios styrelse.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

FC

7713

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Psykosomatiska effekter

Gamla uttryck kan ofta på ett träffsäkert sätt beskriva olika sjukdomssymtom. En motgång eller en oförrätt är "svår att smälta". Någon säger t ex "jag kan inte smälta det här" och har därmed lokaliserat sin förtret till magen. Upplevelser av oangenäm natur kommenteras också i andra ordalag som har med matsmältningen att göra. Att något "står mig upp i halsen" eller gör att "det vänder sig i mig" antyder också, men något mera vagt, att starka olust-känslor påverkar våra inre organ. Sådana störningar i organen brukar kallas psykosomatiska (av grek psyche =själ och soma = kropp) och förmedlas av det autonoma (självständiga) nervsystemet, dvs de nerver vi inte behärskar med vår vilja och vars agerande ligger utanför vårt medvetande.

Man kan likna den psykiska spänningens väg genom kroppen vid ett elektriskt system. Olusten ger upphov till små elektriska energimängder som via de autonoma nerverna går till de inre organens nervcentra, de s k ganglieceller-na. Här magasineras den elektriska energin. När urladdning sker förvandlas energin till ett annat slags spänningstillstånd genom att de inre organens glatta muskelceller drar ihop sig. Är sammandragningen intensiv kan den kännas som en smärta i magen. Om spänningen i stället uppstår i de glatta muskelceller som bildar väggen i vissa blodkärl, kan resultatet i stället bli en blodtrycksstegring. Variationerna är många.

Hur kommer det sig då att psykosomatiska störningar kan leda till varaktiga sjukdomstillstånd? Saken är ganska komplicerad men frågan kan besvaras så här:

När de autonoma nerverna fungerar som kanaler för spänningen och skall ge utlopp åt denna, ökas så småningom deras tillgänglighet för sådana reak-tioner. De trösklar som annars bromsar flödet av elektrisk energi sjunker eller försvinner helt, varefter kroppen blir van vid att i just de nerver-na avleda psykisk spänning. Det krävs då allt mindre styrka hos spännings-tillståndet för att uppladdning respektive urladdning skall ske. Man kan jämföra beteendemönstret med hur en vana eller ovana uppstår. På detta sätt etableras en reflex. Denna är beskaffad på samma sätt som en rodnad i situa-tioner av blygsel men går genom nerverna till magen i stället för till hudens blodkärl. En olust som vi tycker är bagatellartad läcker ut i de nerver som från början bara reagerade när mera allvarliga motgångar inträffade. Till slut kan en sådan bagatell som ett avslitet skosnöre leda till samma smärtor i magen som tidigare bara kunde utlösas av en verklig motgång. Det har ut-vecklats en s k betingad reflex. Det som först var en tillfällig reaktion kan på så sätt utvecklas till ett mönster som man k

(Wilhelm Graf, "Magsår" i Skandias serie "Vår häls

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Psykosomatiska effekter"

19. Enligt författaren kan magbesvär ha delvis samma orsaker som högt blodtryck.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

20. Författaren menar, att det är styrkan hos den psykiska spänningen som avgör om det uppstår en betingad reflex eller ej.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

21. Psykisk olust som inte får utlopp leder enligt texten ofta till depressioner.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

22. Vissa nerver får vid upprepad psykisk spänning enligt författaren en speciell funktion att transportera spänningsretningar.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

23. Författaren är kritisk mot beskrivningar av sjukdomssymtom i form av uttryck som att en oförrätt "är svår att smälta".

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

24. Enligt texten blir de nervbanor som transporterar psykisk spänning alltmer motståndskraftiga mot spänningssignaler.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Film

Film är fotograferad verklighet - i den begränsade meningen är praktiskt taget all film dokumentär. Konstaterandet är i och för sig banalt, men inte alltid den utsagda förutsättningen när man försökt att avgränsa begreppen dokumentärfoto och dokumentärfilm. Det intressanta är arten av bildens/filmens förhållande till verkligheten, hur verkligheten väljs och manipuleras.

"Varje bild innebär ett urval, en tolkning, ett ställningstagande. Man kan inte ens göra journalfilmer utan avsikter och åsikter". Erwin Leisers karakteristik av den dokumentära filmtraditionens klassiker formas till en fortlöpande diskussion just om förhållandet mellan objektivt och subjektivt i de viktigaste verken och manifesten. "Filmen skapar", framhåller han, "en ny verklighet; även när den tycks ge en autentisk verklighetsskildring ... gestaltar dokumentärfilmen sitt ämne - genom bildens form och bildföljdens uppbyggnad".

"Att göra film betyder att montera delar av ett medvetande" (Jean-Luc Godard). Den engelske regissören Peter Brooks ger den slutliga formuleringen: "Film är alltid dokumentation av en fiktion". Den inledande tesen - all fotografisk bild innehåller dokumentär verklighet - är lika giltig som sin motsats.

Den moderna dokumentärfilmen förnekar inte sin subjektivitet, den vill hela tiden medvetandegöra den, diskutera sin attityd till verklighetsstoff som redovisas, genom urvalet av bilder ge sin tolkning och reaktion. Den "subjektiva" dokumentärfilmens form är den filmiska essän. I Sverige förefaller Erik M Nilsson liksom Lasse Forsberg att vara den filmiska essäestetikens mest löftesrika utövare. Synd bara att inte deras verk distribuerats under den beteckningen. Den skulle ha gjort mycken diskussion om deras filmers objektivitet onödig. Det intressanta är alltid att undersöka relationen mellan det filmiska verket och verkligheten, att därmed mäta avsikten, tendensen.

Den dokumentära teaterns material är autentiska texter som lyfts fram, bearbetats och ställts samman. Textmontaget har till syfte att blottlägga strukturer, skapa överblick i det kaos av händelser och informationer, som den enskilda människan lever i. Dramatiker och filmare möts i målsättningen att verket skall vara en reaktion på samtida förhållanden. Dokumentärdramatikern förfogar över ett oerhört mycket större - och äldre - material än filmaren. Det var ett av skälen till att Weiss valde att göra sin Vietnampjäs som dokumentär teater, inte som film. Förekomsten av äldre filmmaterial är emellertid förutsättningen för en viktig dokumentär filmgenre, klippfilmen. (Just på det området har Leiser skapat tre viktiga verk med Den blodiga tiden, Eichmann-filmen och Välj livet.)

Verkligheten framlagd till granskning. Bild, film, text, dramatiskt gestaltad text representerar emellertid en ny verklighet, avskild
betydelse bestäms av upphovsmannens avsikt och betraktar
insikt. (Per Uno Åberg, Västerbottens Kuriren, 25/3, 196

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Film"

25. Enligt texten blir dokumentärfilmen som regel mindre missvisande när den arbetar med äldre filmmaterial.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

26. Enligt texten beror diskussionen om objektiviteten i Lasse Forsbergs filmer egentligen på att de inte presenterats med rätt varubeteckning.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

27. En möjlig rubrik på andra stycket är "Dokumentärfilmens ofrånkomliga subjektivitet".

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

28. Risken med dokumentärfilmen är, enligt texten, att den vidgar klyftorna mellan olika grupper och samhällsklasser.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

29. Enligt texten bör det vara lika svårt för en analfabet att förmedla sin upplevelse av verkligheten med film som med skrift.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

30. Enligt texten är det lika riktigt att hävda att all film är fotograferad verklighet som att påstå att ingen film ger en riktig bild av verkligheten.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

PROVET ÄR SLUT, OM DU HAR TID ÖVER, G
KONTROLLERA DINA SVAR.

7713

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 4: DTK

Högskoleprov

Anvisningar

Detta prov är uppbyggt kring ett antal diagram, tabeller och kartor. Till dessa finns uppgifter. Varje uppgift består av en fråga som du skall besvara genom att läsa och tolka diagram, tabeller eller kartor. Under varje fråga finns fem svarsalternativ, varav ett är det riktiga.

Övningsexempel

Hur mycket ökade världens befolkning från år 1800 till år 1900?

A Ca 90 miljoner
B Ca 140 miljoner
C Ca 900 miljoner
D Ca 1400 miljoner
E Ca 1700 miljoner

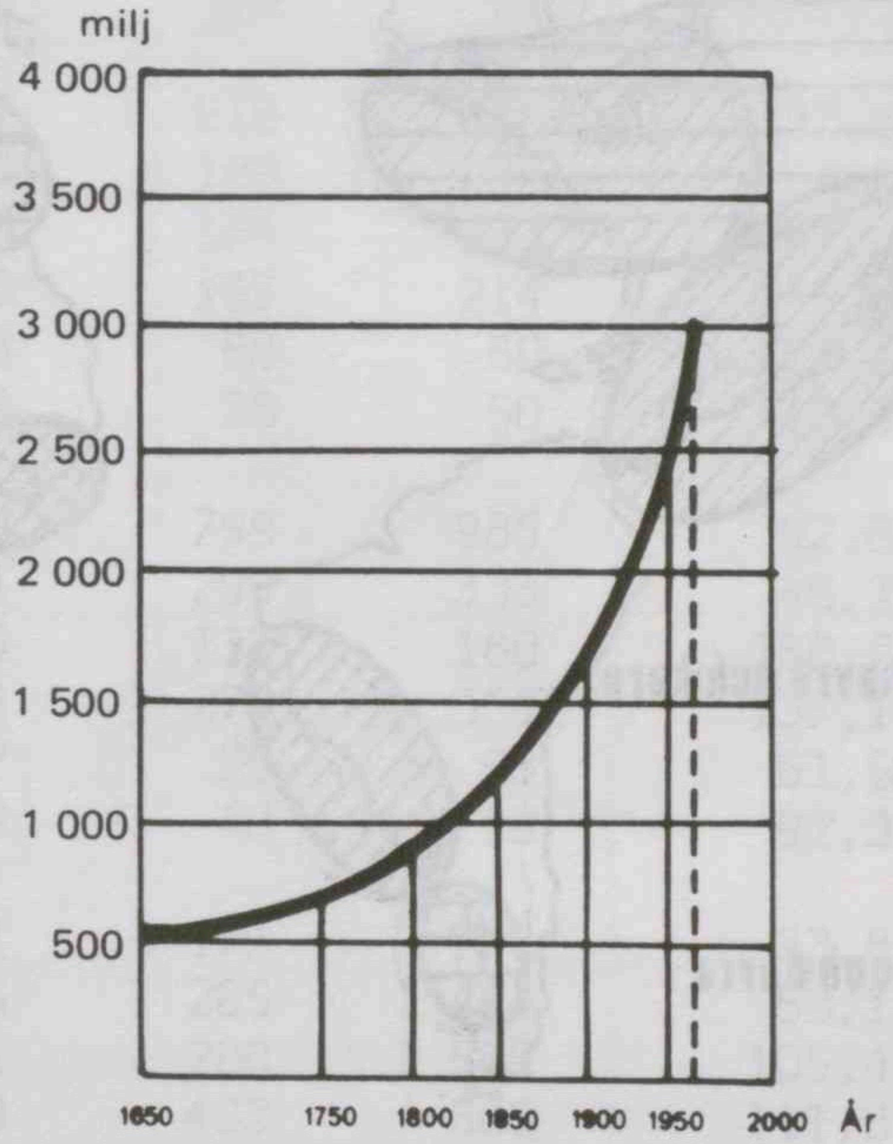

Figur 1. Världens befolkning 1650-1965

I figur 1 kan man avläsa att folkmängden år 1800 var ungefär 800 miljoner. År 1900 var folkmängden ungefär 1700 miljoner. Ökningen är ca 900 miljoner. Svarsförslag C är därför det riktiga. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit C på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller **20 uppgifter**

PROVTID: 45 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SÄDESSLAG

Huvudsakliga odlingszoner

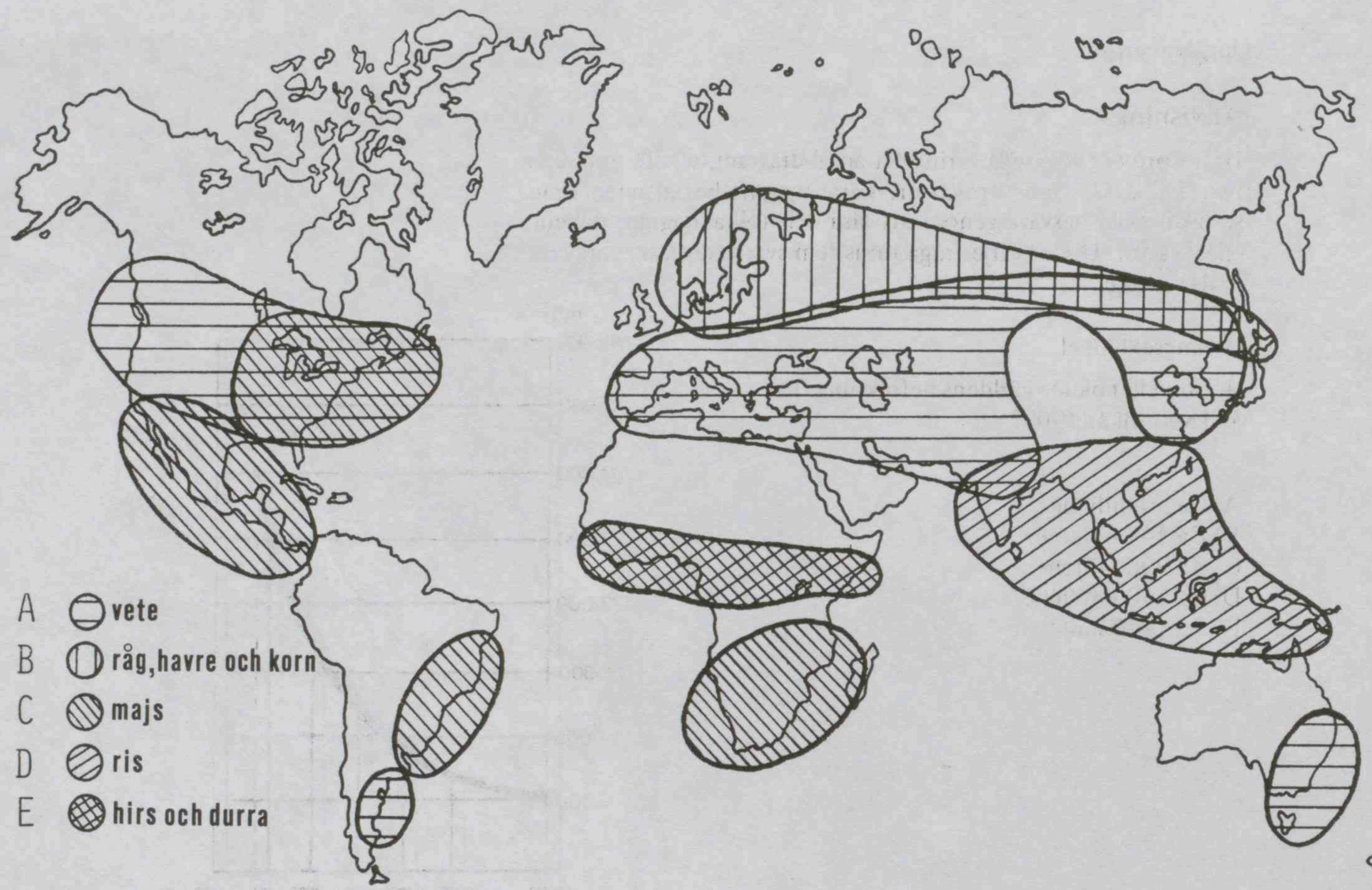

(Källa: Combi **Visuell**, Förlagshuset Norden)

Klimatzoner

(ENLIGT MARTIN VAHLS SYSTEM)

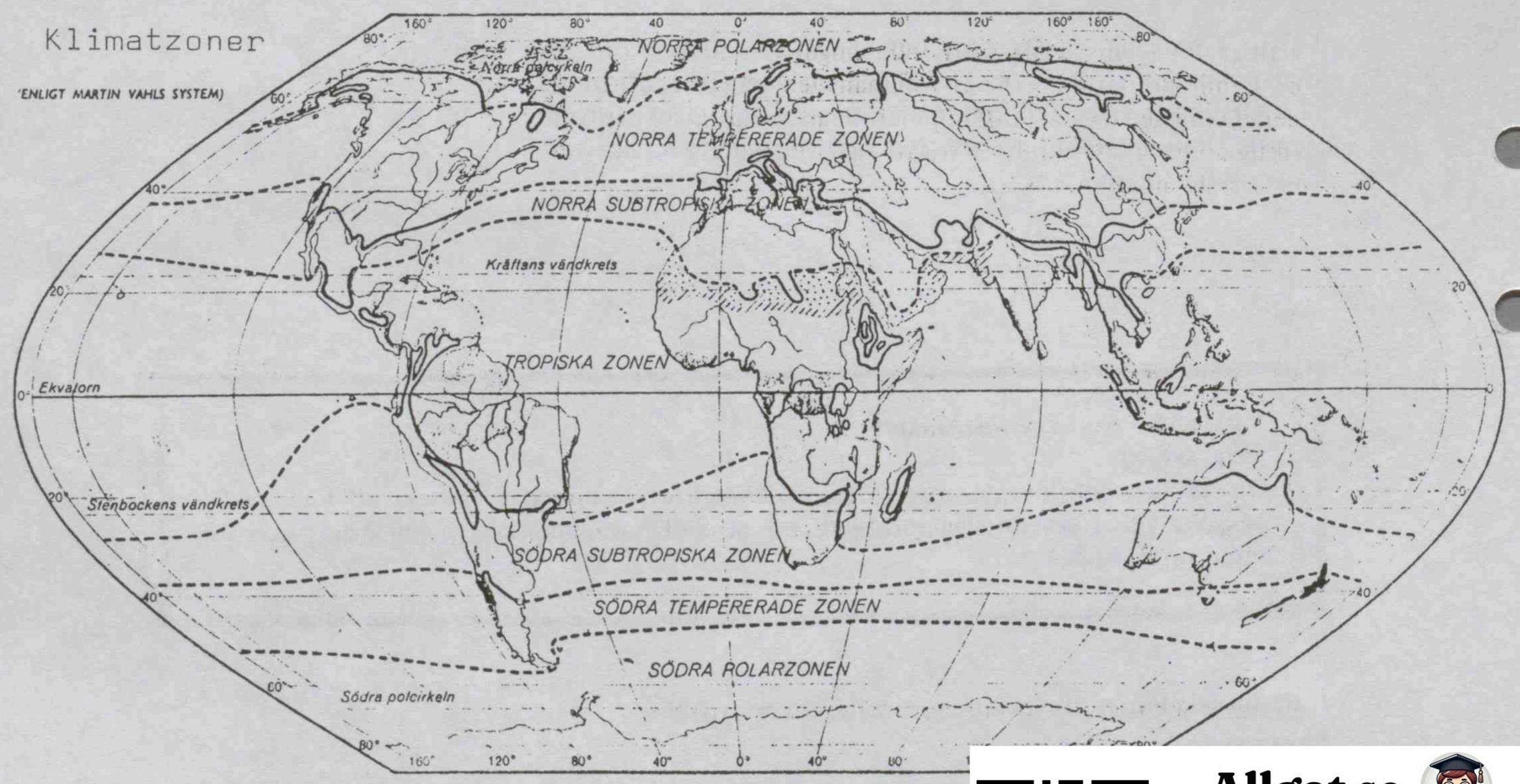

(Källa: Nordisk skolatlas, Läroverksupplaga

FIGUR 1. ODLINGS- OCH KLIMATZONER I

7714 F

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

TABELL 1. BEFOLKNINGSEXPLOSIONEN I VÄRLDEN

Beräknad befolkning i världsdelar och områden åren 1970-2000

Världsdel, område	Beräknad folkmängd i milj.				Ökning i % 1970-2000
	1970	1980	1990	2000	
Europa	462	497	533	568	22,9
Västeuropa	149	158	169	179	20,1
Sydeuropa	128	140	152	163	27,3
Östeurpoa	104	112	120	127	22,1
Nordeuropa	81	86	93	99	22,2
Afrika	344	457	616	818	137,8
Västafrika	101	133	180	240	137,6
Östafrika	98	129	174	233	137,8
Nordafrika	87	119	163	214	146,0
Centralafrika	36	46	60	80	122,2
Sydafrika	23	29	38	50	119,4
Amerika	511	638	799	985	92,8
Nordamerika	228	261	299	333	46,1
Mellanamerika	67	95	132	180	168,7
Trop. Sydamerika	151	204	272	358	137,1
Temp. Sydamerika	39	47	55	63	61,5
Karibiska öarna	26	32	40	50	92,3
Asien	2 056	2 581	3 177	3 778	83,8
Östasien	930	1 095	1 265	1 424	53,1
Södra centralasien	762	1 001	1 280	1 565	105,4
Sydöstasien	287	380	492	608	111,8
Sydvästasien	77	104	140	181	135,1
Oceanien	19	24	30	35	84,2
Sovjetunionen	243	271	302	330	35,8
Hela världen	3 632	4 468	5 457	6 514	79,4
U-länder	2 542	3 247	4 102	5 040	98.3
I-länder	1 090	1 221	1 355	1 474	35,2

(Källa: Statistisk årsbok, internationella översikter, 1975)

1. Vilka sädesslag är vanligast i tempererade områden?

   A Hirs och durra
   B Ris och majs
   C Ris och vete
   D Vete, råg, havre och korn
   E Ris, råg, havre och korn

2. Vilket/vilka sädesslag odlas i det område som, enligt prognosen, väntas få den största folkökningen i procent fram till år 2000?

   A Vete
   B Råg, havre och korn
   C Majs
   D Ris
   E Hirs och durra

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

GRUNDSKOLEKURSER

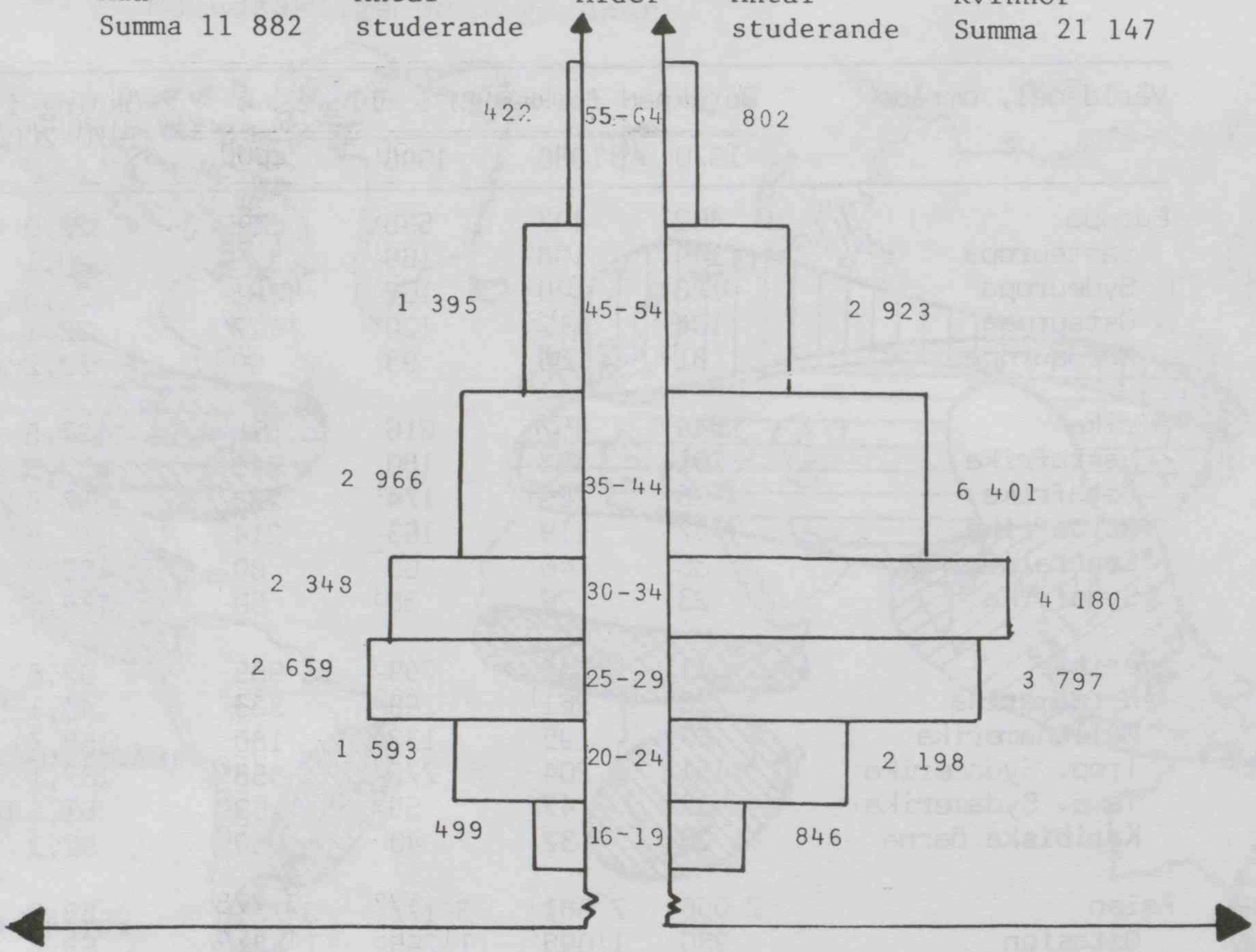

GYMNASIEKURSER

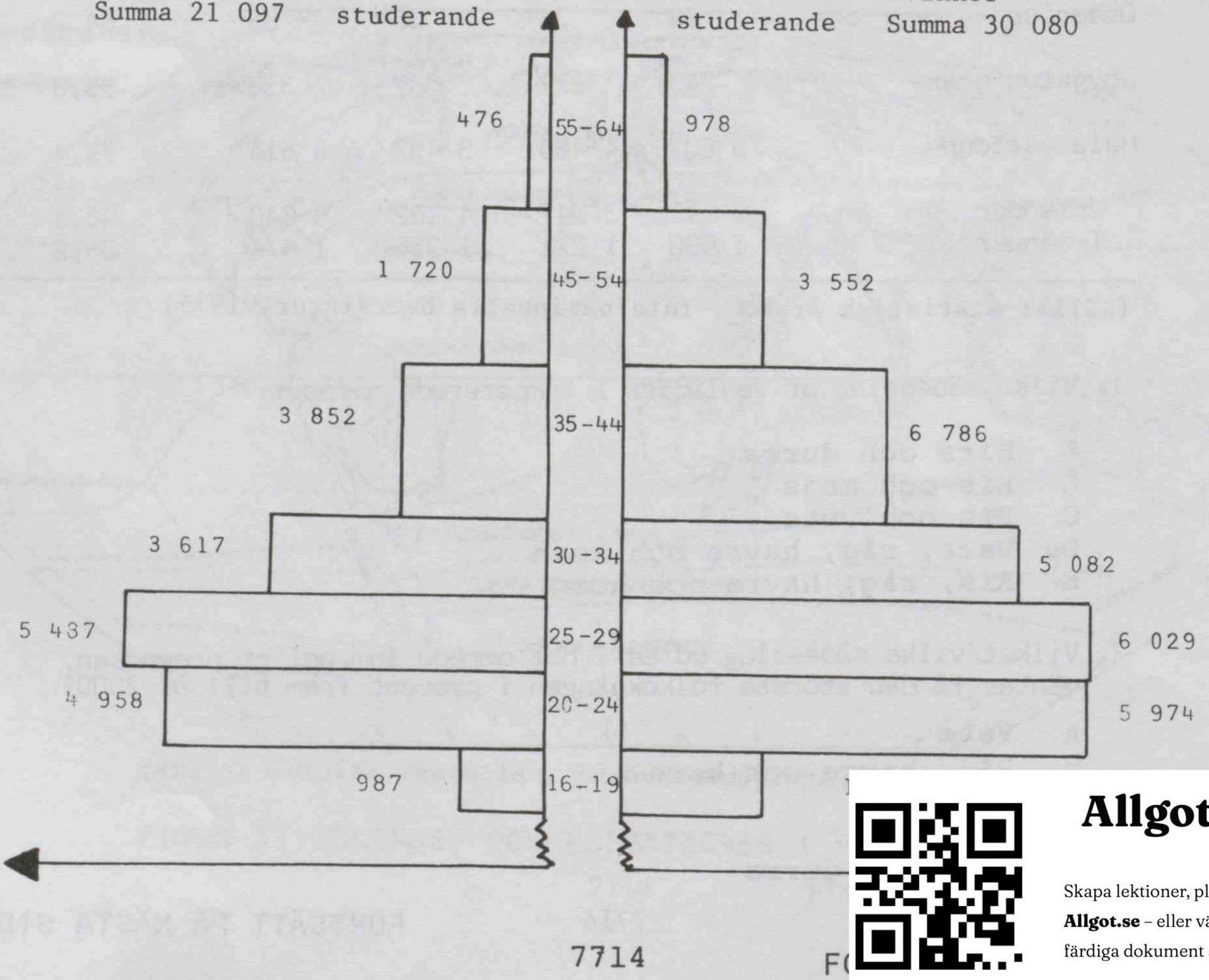

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

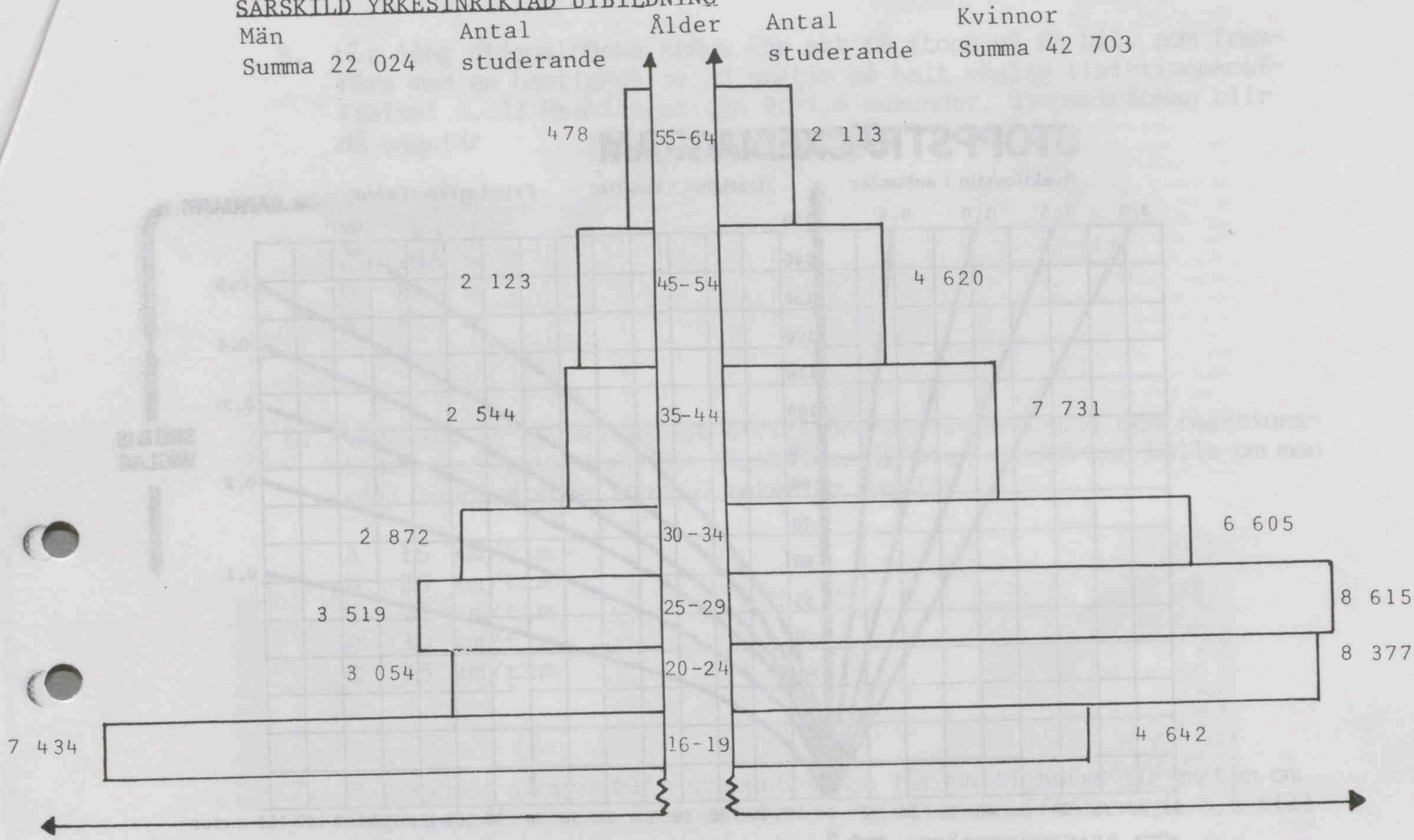

FIGUR 2-4. ELEVER I KOMMUNAL VUXENUNDERVISNING EFTER ÅLDER, KÖN OCH STUDIEVÄG HÖSTTERMINEN 1972.

(Källa: Statistiska meddelanden nr U 1973:30, SCB)

3. De flesta kvinnor som höstterminen 1972 studerade i kommunal vuxenutbildning var i åldern

A 20-24 år
B 25-29 år
C 30-34 år
D 35-44 år
E 45-54 år

4. Ungefär hur stor andel av de studerande i gymnasiekurser i kommunal vuxenundervisning höstterminen 1972 utgjordes av män respektive kvinnor?

A 30% män och 70% kvinnor
B 40% män och 60% kvinnor
C 50% män och 50% kvinnor
D 60% män och 40% kvinnor
E 70% män och 30% kvinnor

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

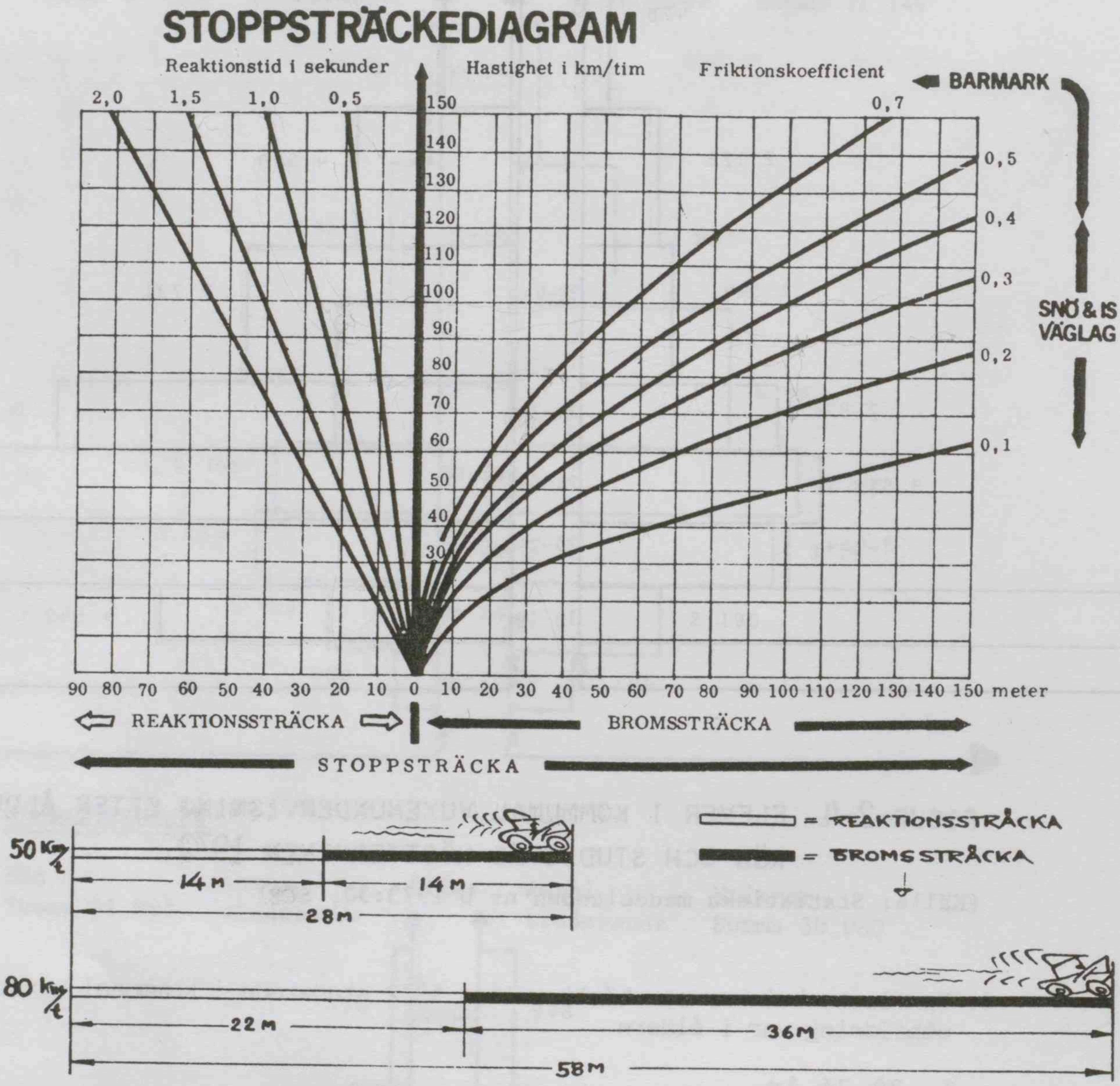

FIGUR 5. STOPPSTRÄCKEDIAGRAM

(Källa: Rätt och vett i trafiken, NTF, 1974)

Stoppsträckan är summan av den sträcka bilen rullar innan man hinner börja bromsa - reaktionssträckan - samt bromssträckan. I diagrammet ligger reaktionssträckan till vänster om det lodräta sträcket, bromssträckan till höger. De olika kurvorna för reaktionssträckorna anger värden för olika reaktionstider - en sekund är normalvärdet. De varierande kurvorna för bromssträckorna anger värden för olika underlag från torr vägbana till is.

(Källa: Vi bilägare 21:74)

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

5. Hur lång stoppsträcka krävs för att få stopp på en bil, som framförs med en hastighet av 70 km/tim på halt väglag (friktionskoefficient 0,2)? Reaktionstiden är 1,5 sekunder. Stoppsträckan blir då ungefär

A 75 m
B 90 m
C 100 m
D 115 m
E 125 m

6. Väglaget är mycket dåligt (friktionskoefficient 0,1) och reaktionstiden är 2 sekunder. Den högsta hastigheten man då kan hålla om man vill kunna stanna inom 60 meter är ungefär

A 15 km/tim
B 20 km/tim
C 25 km/tim
D 30 km/tim
E 35 km/tim

7. Hur mycket längre blir stoppsträckan för hastigheten 90 km/tim om väglaget försämras från att ha en friktionskoefficient på 0,5 till 0,3?

A 25 m
B 40 m
C 65 m
D 80 m
E 105 m

8. Längst ned i figur 5 illustreras stoppsträckans längd vid en hastighet av 80 km/tim. Vilken reaktionstid (i sekunder) och vilket väglag (i friktionskoefficient) exemplifieras där?

	reaktionstid	väglag
A	0,5	0,7
B	0,5	0,5
C	1,0	0,7
D	1,0	0,5
E	1,5	0,7

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

VÄVSTOL OCH VÄVSÄTT

Bilden t. h. visar en vävstols konstruktion. T. v. i bilden ses de bommar som håller varpen, t. h. de som håller det vävda tyget. Den som väver sitter bakom tygbommen och håller skytteln i ena handen. Skytteln är det båtliknande redskap som innehåller spolen för inslagsgarnet till väven. Då man trampar ner den ena trampan drar den med sig en rad med solv, satta mellan en övre och en nedre skaftkäpp. Solven drar med sig varptrådarna. Då det ena skaftet sjunker, höjs det andra. Mellan skaften och skytteln ses vävskeden, som fördelar varptrådarna på bredden. Insatt i en ställning tjänar den till att trycka till inslaget. Den lilla bilden visar en vanlig typ av handvävstol med sittplats för den vävande.

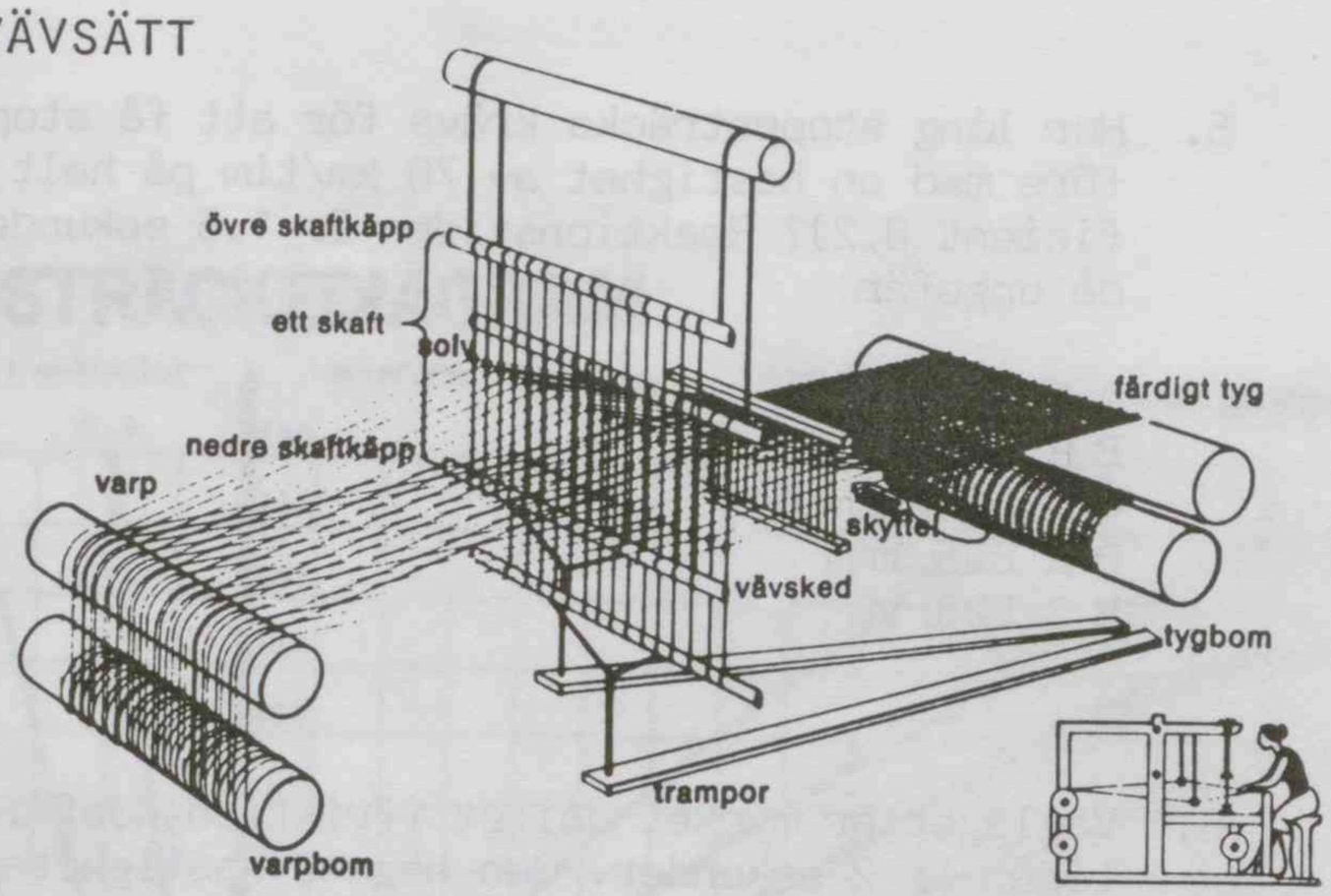

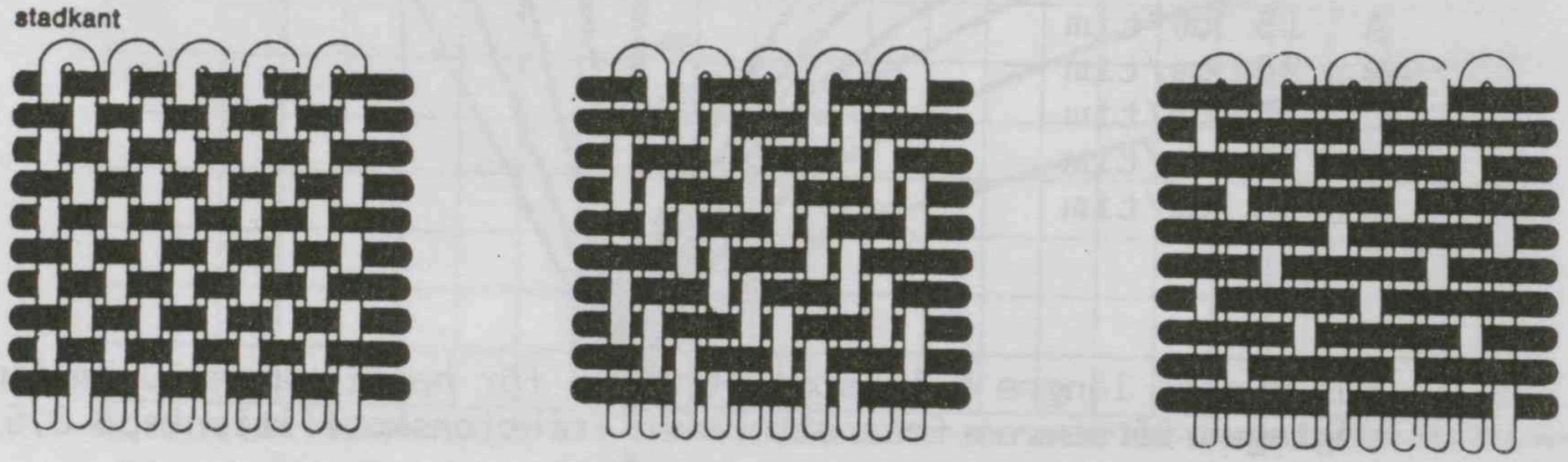

FIGUR 6. VÄVSTOL MED TRAMPOR OCH EXEMPEL PÅ TRE OLIKA VÄVSÄTT
(Källa: Combi Visuell, Förlagshuset Norden)

9. Tuskaft kallas den bindning där varp och inslag korsas på så sätt att:

A Varptrådarna höjs två och två för ett inslag och sänks för nästa
B Varptrådarna höjs två och två för två inslag och sänks för nästa
C Varannan varptråd höjs för ett inslag och sänks för nästa
D Var tredje varptråd höjs för ett inslag och sänks för nästa
E Alla varptrådarna höjs för ett inslag och sänks för nästa

10. Vilket av följande är kännetecknande för bildens kypert?

A Bindepunkterna, där varp och inslag korsar varandra förskjuts olika antal steg för varje inslag
B Bindepunkterna, där varp och inslag korsar varandra förskjuts ett steg för varje inslag
C Bindepunkterna, där varp och inslag korsar varandra förskjuts ett steg för vartannat inslag
D Bindepunkterna, där varp och inslag korsar varandra förskjuts två steg för varje inslag
E Bindepunkterna, där varp och inslag [illegible] förskjuts tre steg för varje inslag

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

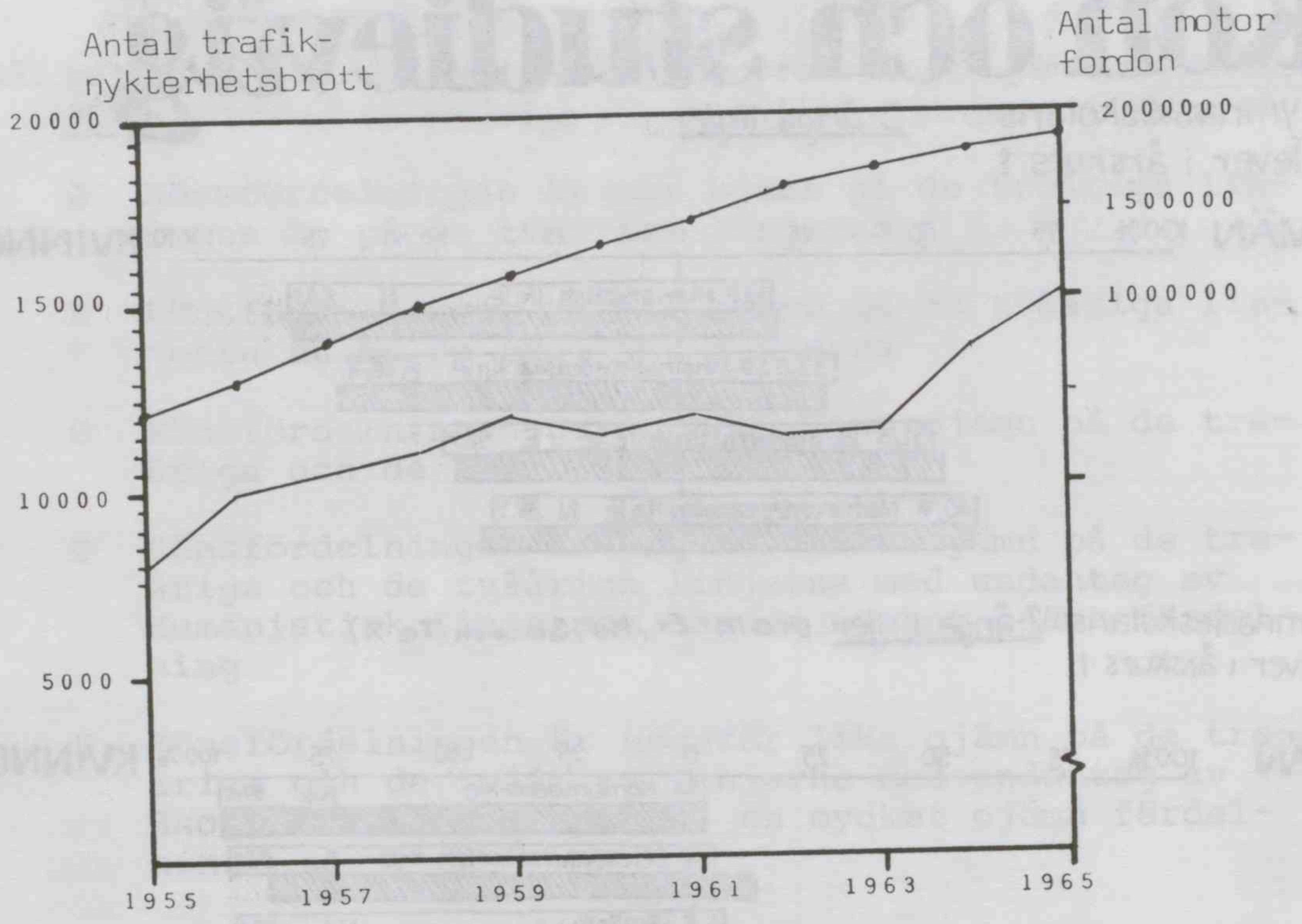

FIGUR 7. TRAFIKNYKTERHETSBROTT OCH MOTORFORDON 1955-1965

(Källa:Figuren sammanställd utifrån SOU 1970:61)

11. År 1960 var antalet trafiknykterhetsbrott cirka

A 7 500
B 9 500
C 11 500
D 13 500
E 15 500

12. Av tabellen kan man utläsa att vid två tillfällen (år) är antalet trafiknykterhetsbrott lägre än vid närmast föregående år. Vid vilket av dessa tillfällen (år) är skillnaden mellan antal motorfordon och antal trafiknykterhetsbrott störst?

A 1956
B 1960
C 1962
D 1963
E 1965

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Kön och studieväg

Gymnasieskolans 3-åriga linjer
Elever i årskurs 1

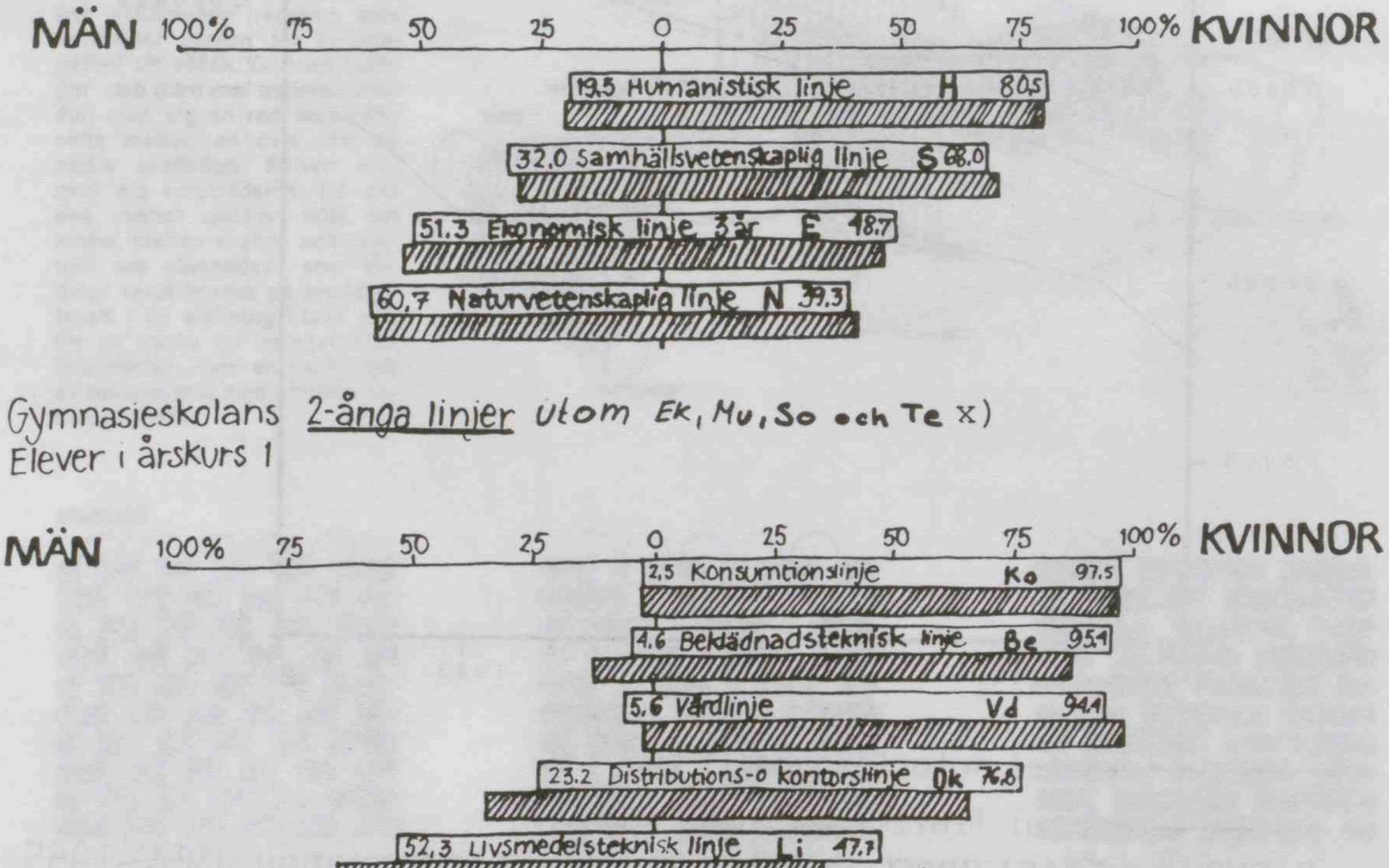

Gymnasieskolans 2-årga linjer utom Ek, Mu, So och Te x)
Elever i årskurs 1

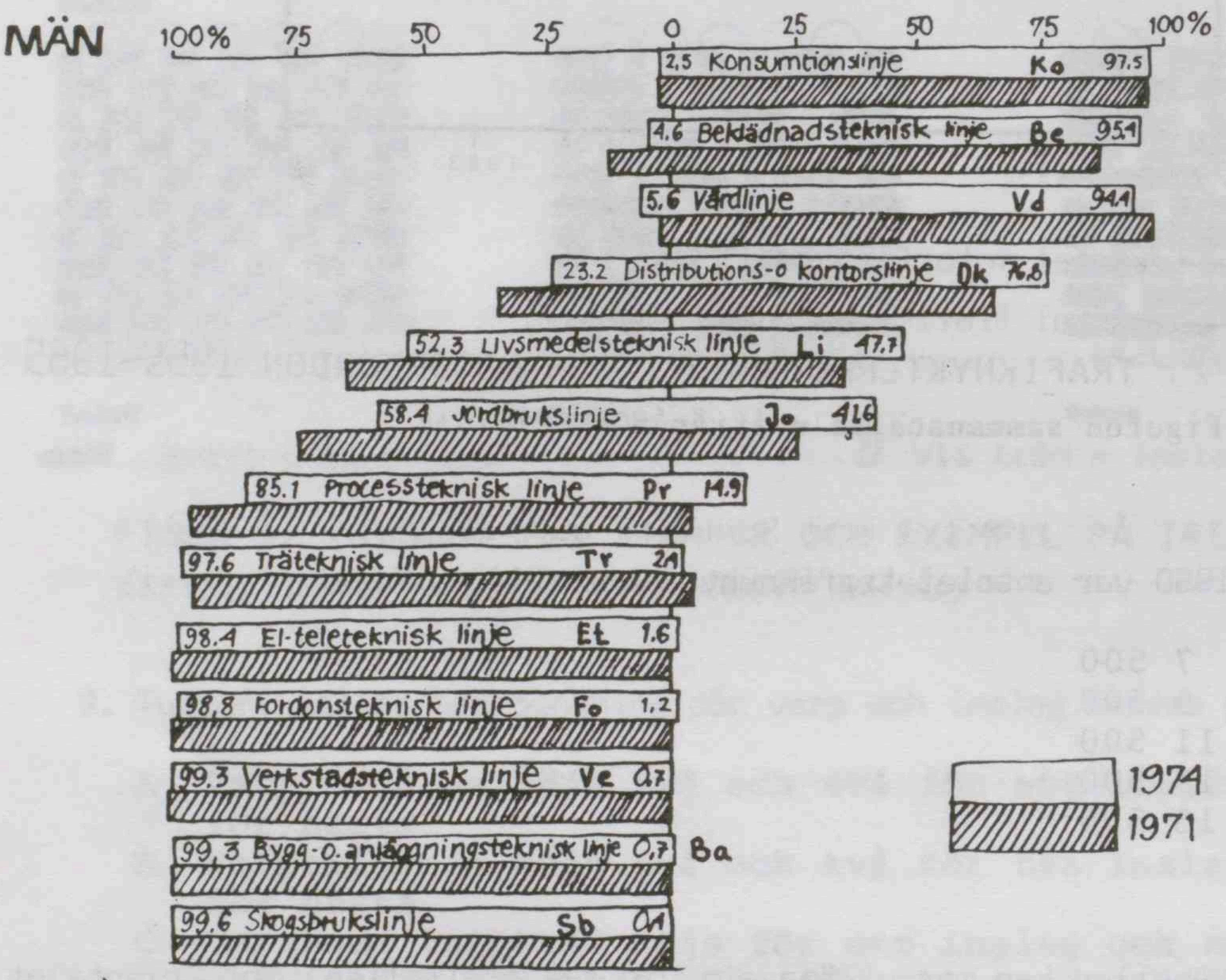

x) Ek= Ekonomisk linje (2 år)
Mu= Musiklinje
So= Social linje
Te= Teknisk linje

FIGUR 8. PROCENTUELL FÖRDELNING AV MÄN OCH KVINNOR PÅ VISSA AV GYMNASIESKOLANS LINJER I ÅRSKURS 1 ÅREN 1971 OCH 1974

(Källa: Nytt om Högskolan utgiven av UKÄ/SÖ/CSN/AMS, 1975)

Allgot.se
Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

13. Vilket av följande påståenden är korrekt om man jämför könsfördelningen 1974 på de treåriga och de tvååriga linjerna i figur 8?

A Könsfördelningen är mer ojämn på de treåriga linjerna än på de tvååriga linjerna

B Könsfördelningen är mer ojämn på de tvååriga linjerna än på de treåriga linjerna

C Könsfördelningen är ungefär lika ojämn på de treåriga och de tvååriga linjerna

D Könsfördelningen är ungefär lika ojämn på de treåriga och de tvååriga linjerna med undantag av Humanistisk linje som har en mycket ojämn fördelning

E Könsfördelningen är ungefär lika ojämn på de treåriga och de tvååriga linjerna med undantag av Skogsbrukslinje som har en mycket ojämn fördelning

14. I gymnasieskolan har det utkristalliserats vissa "pojk"- och "flicklinjer". Det finns dock några linjer som har en relativt jämn könsfördelning. De linjer som enligt figur 8 hade den jämnaste könsfördelningen 1974 var:

A N, S, E och Dk
B N, S, E och Li
C N, S, E och Jo
D N, S, Li och Jo
E N, E, Li och Jo

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

TABELL 2. NÄRINGSBERÄKNADE FRUKOSTFÖRSLAG

Mjölkchoklad, tre smörgåsar, tomatjuice (Näringsberäknad efter Ernst Abramsons Kosttabell, 5:te upplagan)

2.10 kr	Mängd	Energi		Protein	Fett	Kalcium	Järn	Vitamin A		Tiamin	Riboflavin	Askorbinsyra
								IE	Retinol ekv.			
	g	kJ	kcal	g	g	mg	mg		µg	mg	mg	mg
Kakaopulver 1 msk	6	121	29	1,1	1,6	–	0,7	0	0	0	0,02	0
Strösocker 2 tsk	6	102	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lättmjölk 2 1/2 dl	250	400	95	8,5	1,3	300	–	375	113	0,1	0,5	4
Matbröd 1 skiva	30	333	80	2,3	0,7	7	0,5	0	0	0,06	0,03	0
Smältost (30 +) 1 msk	20	150	36	3,8	2,2	110	–	52	16	0	0,07	0
Matbröd 1 skiva	30	333	80	2,3	0,7	7	0,5	0	0	0,06	0,03	0
Bregott	3	94	23	0	2,4	0,5	–	90	27	0	0	0
Hamburgerkött 1 skiva	15	84	20	3,3	0,6	1,8	0,5	0	0	–	–	0
Knäckebröd 1 bit	12	185	45	1,0	0,5	4,7	0,4	0	0	0,03	0,01	0
Bregott	3	94	23	0	2,4	0,5	–	90	27	0	0	0
Paprika grön c a 3 ringar	30	40	10	0,4	0,2	3	0,2	99	30	0,02	0,02	45
Tomatjuice	100	84	20	1,3	0,2	12	0,5	330	99	0,07	0,05	16
		2020	486	24,0	12,8	447	3,3	1036	312	0,34	0,73	65

Lättfil, två smörgåsar, tomat, äpple (Näringsberäknad efter Ernst Abramsons Kosttabell, 5:te upplagan)

2.35 kr	Mängd	Energi		Protein	Fett	Kalcium	Järn	Vitamin A		Tiamin	Riboflavin	Askorbinsyra
								IE	Retinol ekv.			
	g	kJ	kcal	g	g	mg	mg		µg	mg	mg	mg
Lättfil 2 1/2 dl	250	400	95	8,5	1,3	300	–	375	113	0,1	0,45	4
Flingor 1 dl	12	193	46	0,9	0	1	0,1	0	0	0	0	0
Russin 2 msk	20	240	58	0,5	0,1	14	0,4	0	0	0,03	0,02	0
Knäckebröd 1 bit	12	185	45	1,0	0,5	5	0,4	0	0	0,03	0,01	0
Messmör (10+) 1 msk	20	235	56	1,4	1,4	44	1,0	40	12	0,02	0,24	0
Matbröd 1 skiva	30	333	80	2,3	0,7	7	0,5	0	0	0,06	0,03	0
Leverpastej	15	214	51	1,6	4,0	4	1,5	450	136	0,03	0,20	1
Tomat 1 st	50	42	10	0,5	0,1	6	0,3	165	50	0,04	0,03	12
Äpple 1 st	135	347	84	0,4	0,5	8	0,4	36	11	0,07	0,04	14
		2189	525	17,1	8,6	389	4,6	1066	322	0,38	1,02	31

Välling, två smörgåsar, äpple (Näringsberaknad efter Ernst Abramsons Kosttabell, 5 te upplagan)

2.00 kr	Mängd	Energi		Protein	Fett	Kalcium	Järn	Vitamin A		Tiamin	Riboflavin	Askorbinsyra
								IE	Retinol ekv.			
	g	kJ	kcal	g	g	mg	mg		µg	mg	mg	mg
*) Frukostvälling 2 1/2 dl	250	608	145	9,1	4,2	275	4,5	750	227	0,4	0,4	18
Knäckebröd 1 bit	12	185	45	1,0	0,5	4,7	0,4	0	0	0,03	0,01	0
Bregott	3	94	23	0	2,4	0,5		90	27	0	0	0
Ost (30 +) 1 skiva	15	182	44	4,8	2,6	143		63	21	0	0,06	0
Gurka 2 skivor	10	5	1	0,07	0,01	2	0,03	10	3	0	0	1
Knäckebröd 1 bit	12	185	45	1,0	0,5	4,7	0,4	0	0	0,03	0,01	0
Bregott	3	94	23	0	2,4	0,5		90	27	0	0	0
Ost (30 +) 1 skiva	15	182	44	4,8	2,6	143		63	21	0	0,06	0
Gurka 2 skivor	10	5	1	0,07	0,01	2	0,03	10	3	0	0	1
Äpple 1 st	135	347	84	0,4	0,5	8	0,4	36	11	0,07	0,04	14
		1887	455	21,2	15,7	583	5,8	1112	340	0,53	0,58	34

Havregrynsgröt, två smörgåsar, tomat, apelsinjuice (Näringsberäknad efter Ernst Abramsons Kosttabell, 5 te upplagan)

2.35 kr	Mängd	Energi		Protein	Fett	Kalcium	Järn	Vitamin A		Tiamin	Riboflavin	Askorbinsyra
								IE	Retinol ekv.			
	g	kJ	kcal	g	g	mg	mg		µg	mg	mg	mg
Havregryn	30	501	120	3,4	2,8	17	1,0	0	0	0,2	0,04	0
Lättmjölk 1 1/2 dl	150	240	57	5,1	0,8	180		225	68	0,06	0,27	2
Fruktmos 1 msk	20	178	43			2						
Matbröd 1 skiva	30	333	80	2,3	0,7	7	0,5	0	0	0,06	0,03	0
Leverpastej	15	214	51	1,6	4,0	4	1,5	450	136	0,03	0,20	1
Matbröd 1 skiva	30	333	80	2,3	0,7	7	0,5	0	0	0,06	0,03	0
Bregott	3	94	23	0	2,4	1		90	27	0	0	0
Ost (30 +) 1 skiva	15	182	44	4,8	2,6	143		63	21	0	0,06	0
Tomat 1 st	50	42	10	0,5	0,1	6	0,3	165	50	0,04	0,03	12
Apelsinjuice 1 dl	100	208	50	0,8	0,2	19	0,2	40	12	0,07	0,02	49
		2325	558	20,8	14,3	386	4,0	1033	314	0,52	0,68	64

Ägg, två smörgåsar, mjölk, apelsin (Näringsberäknad efter Ernst Abramsons Kosttabell, 5:te upplagan)

2.50 kr	Mängd	Energi		Protein	Fett	Kalcium	Järn	Vitamin A		Tiamin	Riboflavin	Askorbinsyra
								IE	Retinol ekv.			
	g	kJ	kcal	g	g	mg	mg		µg	mg	mg	mg
Kokt ägg 1 st	58	341	82	6,3	5,9	26	1,2	495	150	0,07	0,18	0
Lättmjölk 1 glas 2 dl	200	320	76	6,8	1,0	240	–	300	90	0,08	0,4	3
Matbröd 1 skiva	30	333	80	2,3	0,7	7	0,5	0	0	0,06	0,03	0
Smältost (30 +) 1 msk	30	225	54	5,7	3,3	165	–	78	24	0	0,1	0
Paprika grön 1 à 2 ringar	10	13	3	0,1	0	1	0	33	10	0	0	15
Matbröd 1 skiva	30	333	80	2,3	0,7	7	0,5	0	0	0,06	0,03	0
Sardiner (tomat) 4–5 st	50	373	89	8,6	6,0	150	1,4	50	15	0,03	0,15	–
Apelsin 1 st	150	305	74	1,4	0,3	53	0,5	76	23	0,12	0,06	75
		2243	538	33,5	17,9	649	4,1	1032	312	0,42	0,95	93

(Källa: Broschyr "Gomorron", Föreningen Vår Näring, Malmö, Skåne tryckeriet AB, 1974)

7714

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

TABELL 3. REKOMMENDERAT DAGLIGT INTAG AV ENERGI OCH NÄRINGSÄMNEN

Kön	Ålder år	Energi		Protein	Kalcium	Fosfor	Jod	Järn	Magnesium
		kcal	MJ	g	g	g	µg	mg	mg
Män	18-22	2800	11,7	60	0,8	0,8	140	10	400
Kvinnor	18-22	2000	8,4	55	0.8	0,8	100	18	350

(Källa: Abrahamsson, E. Kosttabell. Stockholm, Alb Bonniers boktryckeri, 1973)

15. Vid en jämförelse i åldersgruppen 18-22 år mellan mäns och kvinnors proteinbehov per dag finner man att

A Män behöver 5 g mindre
B Män behöver 15 g mindre
C Män och kvinnor behöver lika
D Kvinnor behöver 15 g mindre
E Kvinnor behöver 5 g mindre

16. Hur stor andel (i procent) av dagsbehovet av järn för män respektive kvinnor i åldern 18-22 år ger ungefär grötfrukosten komponerad enligt tabell 2?

	För män ca	För kvinnor ca
A	25 procent	40 procent
B	50 procent	20 procent
C	25 procent	50 procent
D	40 procent	20 procent
E	40 procent	50 procent

17. I vilken av frukostarna betalar man minst för proteinet (räknat som kostnad per gram protein)?

A Mjölkchokladfrukost
B Filfrukost
C Vällingfrukost
D Grötfrukost
E Äggfrukost

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

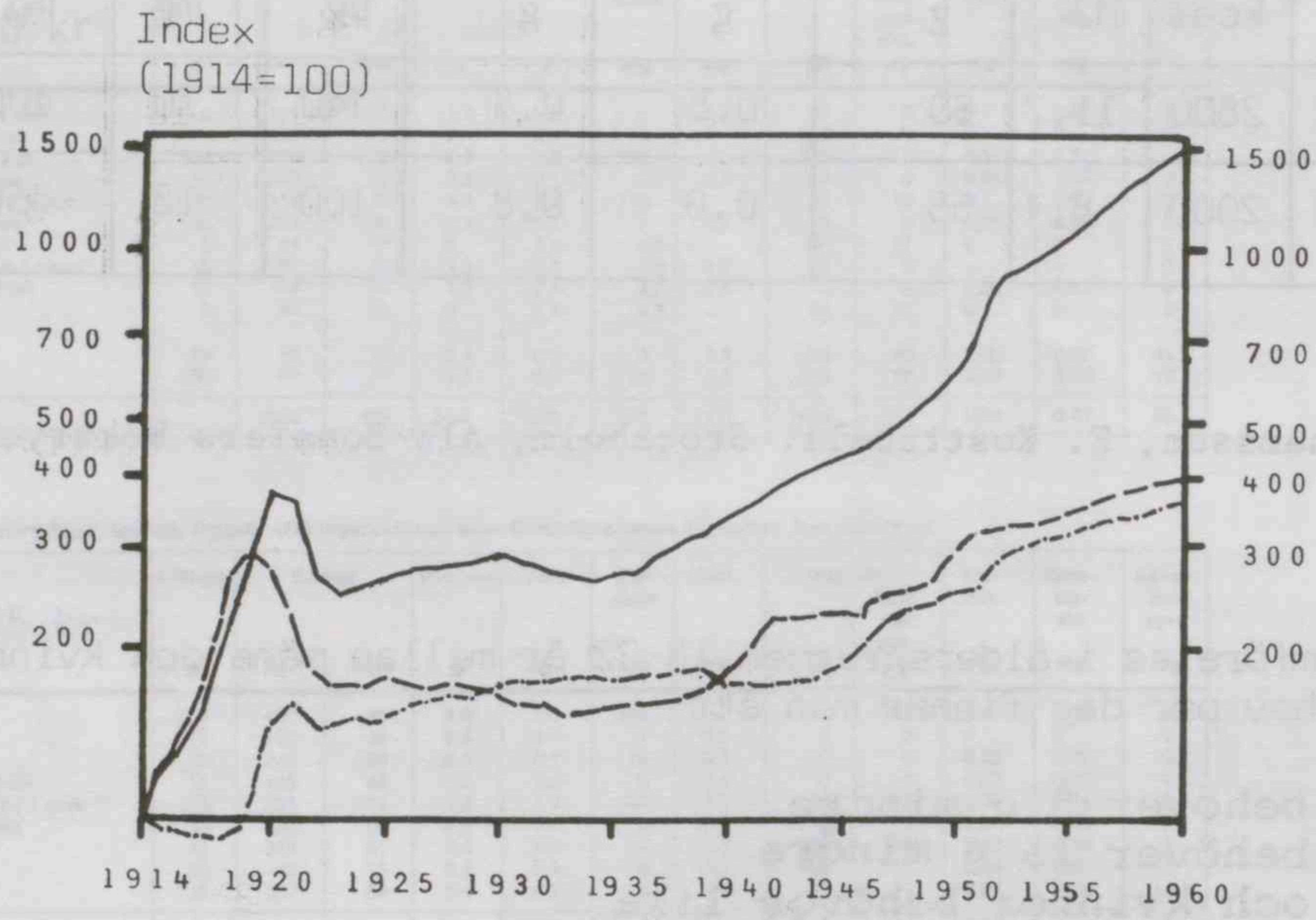

——————— = Nominell lön (det penningbelopp löntagaren erhåller)
– – – – – = Levnadskostnad
—·—·—·—·— = Reallön (köpkraften hos penningbeloppet)

FIGUR 9. LÖNEUTVECKLING FÖR MANLIGA INDUSTRIARBETARE 1914-1960

Diagrammet ovan är ett sk indexdiagram. På ett diagram av sådant slag kan man utläsa hur en företeelse förändrats under årens lopp i förhållande till ett visst basår. Index för detta basår sätts = 100.
På diagrammet är basåret 1914.

18. Vid en av följande 'världshändelser' har den svenska industriarbetarens reallön kraftigt sänkts. Vilken?

A Första världskrigets inledningsskede (1914-1916)
B Ryska revolutionen (1917-1918)
C 30-talets depression (1929-1931)
D Andra världskrigets slutskede (1943-1945)
E Suezkrisen (1954)

19. Den nominella lönen för manliga industriarbetare var 1960 (i jämförelse med 1951) ungefär

A hälften så stor som motsvarande lön 1951
B lika stor som motsvarande lön 1951
C 50% högre än motsvarande lön 1951
D dubbelt så stor som motsvarande lön 1951
E tre gånger så stor som motsvarande lön 1951

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

20. År 1918 nådde levnadskostnaderna i Sverige en topp. Vid ytterligare ett tillfälle har de enligt figur 9 legat på ungefär samma nivå. Vilket år var det?

A 1920
B 1930
C 1940
D 1950
E 1960

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

7714

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.